

ABONAMENTUL.

Pentru monarhie:

Pe an 18 cor. $\frac{1}{2}$, an
9 cor. $\frac{1}{4}$ 4:50 fil.

□ □

Pentru străinătate:

Pe un an 24 coroane
 $\frac{1}{2}$ an 12 cor. $\frac{1}{4}$ an
6 coroane.

Unirea

INSERTIUNI.

Un șir garmond:
odată 14 fil., a doua
oară 12 fil., a treia
oară 10 fil.

□ □

Tot ce privește foaia
să se adreseze la: Re-
dacțiunea și admini-
strațiunea „Unirea”
în Blaj.

Foaie bisericească-politică. — Apare: Marța, Joia și Sâmbăta.

La conferirea ștendiilor.

Intr'una din ședințele noastre consistoriali, s'au conferit la Blaj cele vreo treizeci ștendii, destinate tinerilor noștri, cari învață pe la diferite școli. Vom trece cu această ocaziune peste considerațiile de ordin particular, căci scopul nostru este să remarcăm o nouă serie de ștendii, menite de a ajuta alt soi de școlari, atât de căutați azi de societatea românească, în mersul ei spre consolidare și progres.

S'au dat cu această ocaziune câteva ștendii unor tineri, cari au îmbrățișat — cariere practice. Cari s'au hotărât, că având absolutul unei clase superioare, ori testimoniul de maturitate în mână, nu vor să trăiască taxative ca funcționari, jertfindu-și libertatea sufletului pentru pâinea de toate zilele, ci vor căuta să-și creeze o existență independentă, cu puterea sânguinței, talentului și priceperii lor, fără nici o teamă de ziua de mâine.

Constatăm cu bucurie, că azi tinerii noștri nu se mai feresc de acea luptă pentru existență, care a ținut în trecut atâta timp înădușite puterile noastre în această direcție și răvna după slujbe libere merită toată atențiunea cercurilor, cari sunt datoare a ținea seama de aceste împrejurări.

Constatăm de asemenea, cu satisfacție, că în legatele mai nouă mereu cetim dispoziții, cari lasă pe seama acestor tineri sume însemnate — ajutoare și ștendii — din cari tot mai mulți pot fi ajuturați. Imprejurarea aceasta este un puternic indemn pentru consistoare, ca să aplice tot mai des principiul de a ajuta tineri, cari doresc ași continua studiile la școli superioare comerciale ori industriale. În legatele Vișa sunt deosebite puncte pentru ceice au îmbrășat cariere libere, iar din fundațiunea Lădayană încă s'au distribuit însemnate, sume spre scopul acesta.

Așa se scrie pe încetul și pe neobservate aceea pagină a luptelor noastre spre lumină și închegare, pe cari timpul și împrejurările le pun tot mai stăruitor pe planul prim al preocupărilor noastre. După cum lozinca noastră din trecut a fost prin școală la lumină, tot aceasta va trebui să ne fie steaua conducătoare și cu privire la stăruințele noastre pentru crearea unei puternice clase de oameni superiori în comerț și industrie. Altcum străduințele și visurile noastre de o puternică și bogată societate românească la orașe vor rămânea zădarnice, până ce nu se va ridica o generație cu mai multă carte, cu alte orientări, cu alt ideal.

Dl ministru al cultelor Jankovich se va opri în Blaj, la 1 Octombrie c., reîntorcându-se din drumul, ce-l va face la Sibiu. Va cerceta pe Excelența Sa Mitropolitul și va trece în revistă și institutele de învățământ, interesându-se în deosebi de institutul nostru preparandial.

Infamia Gazetei. Inferăm tonul necuviincios, care de un timp încoace e iarăș stăpân în redacția Gazetei Transilvaniei. Cât pentru infamia, eu care debutează de un bun timp cu o predilecție deosebită la adresa episcopului Hossu, o lăsăm să o aprecieze după cuviința publicul mare. Iată ce scrie acum în nrul 198:

„Interzicerea congresului învățătoresc. Din isvor acreditat suntem avizați, că interzicerea congresului învățătoresc, convocat la Cluj, s'a făcut în urmă intervenției P. S. Sale episcopului Hossu. P. S. Sa se afla atunci bolnav în un sanator din Budapesta și s'a dus de acolo în minister, solicitând interzicerea. Ministrul de culte și instrucție i-a implinit dorința.

Ce-l va fi îndemnat la acest pas pe episcopul Hossu, nu știm, dar e sigur, că prin acest act P. S. Sa s-a atașat lu trădătorul — Mangra!”

Va să zică episcopul Hossu trădător, al doilea Mangra al românilor. Și aceasta cutează a o afirma Gazeta în legătură cu o vorbă de clacă, de bâlcu, isvorită din un creier înfierbântat, de bunăsimă tot în localul Gazetei, și dată la tipar cu o totală lipsă de bun simț și de adevăr. Se poate oare

scrie cu o mai rea credință despre cineva, ca și cum o face această Gazeta despre episcopul Hossu? Și ce zice acum e numai o zală din lantul invecțivelor, scorniturilor blăstămate și infamiilor, ce apar mereu în coloanele ei la adresa episcopului Hossu. Le-am dezconsiderat până acuma, deoarece le atribuim unei inconștienți gazetărești, care mai dănuiește ici-colo prin redacțiile foilor noastre. Campania veche așa se vede însă, că a prins în urma tot mai mult curaj, și a crezut de bine a trânti acum fără nici un control gravul cuvânt la adresa episcopului Gherlei.

Noi cerem dovezi dela onorabila Gazetă. Altcum vom numi pe nume procedura, care o caracterizează.

Procese de presă. Vineri în 12 Septembrie a fost citat dl Pompiliu Albu redactorul Libertății înaintea judeului de instrucție din Orăștie și ascultat în 2 procese de presă ce s'au pornit de procuratura din Cluj în contra acestei foi pentru 2 articole. Unul e „Martirii iubirii de neam” din numărul dela 15 Maiu în care se descria suferințele celor 14 țărani din Moftinul mic și a preotului lor Murășan. Al doilea e „Preotul Murășan prețuit în 100,000 coroane” publicat în numărul dela 22 Maiu, în care se parafrazează scrisoarea părintelui Lucaciu trimisă ziarului Românul.

Introducerea limbii românești în bisericile din Basarabia.

Dintr'o epistolă ddto 12 August a. c. a d-lui Vasile Stroescu către d-l Parteniu Cosma ni s'a pus la dispozițiune următorul text:

„Trecând prin Chișineu, la gară am cumpărat ziare locale rusești și moldovenești. Din ele am aflat că la 21 Iulie prin Chișineu a fost o întâmplare ne mai întâmplată de mai bine 60 de ani.

Anume: în biserica parohială a S-tului George, vicarul arhiepiscopiei din Chișineu, arhierul Gavril, (rus) împreună cu arhimandritul Gurie (Grosu, moldovean) și mai mulți preoți moldoveni au oficiat sfânta liturghie. A cântat cor moldovenesc dela mânăstirea Curchi la o strană, iar la altă strană vestitul solist tenor din corul catedralei Hodoroja, căruia îi țineau hangu discanți și alții și câteodată tenori și bași.

Biserica și ograda bisericii erau arhipline, — țărani, intelectuali amestecați.

Descrierea am citit-o în ziare rusești.

La 7 ore dimineața biserica, în care în Dumineci se adunau nu mai mult de 20—26 de oameni, de astă dată era tixită de oameni, și afară ograda plină. Părintele Ursul a slujit Utrenia. La 9 ore încep a trage clopotele, sosește Vlădica, preoțimea îl întâmpină, ierodiaconul glăsuște întâiele cuvinte moldovenești: „Domnului să ne rugăm” Corul cântă axionul, „Cuvine-se cu adevărat”, pe urmă „Mulți ani stăpâne”!

Lumea era electricizată, toți erau ochi și urechi, respirațiile oprite. În timpul închinării episcopului la icoane și a înveșmântării lui, părintele Curbet a citit solemn ceasurile. După ceasuri s'a început liturghia. Arhimandritul Gurie solemn a glăsuț: „Blagoslovită este împărăția etc.

Era așa de liniște de puteai auzi șborul unei muște. Toți ascultau cu cea mai mare atenție și evlavie. Cu nerăbdare ascultau glăsuirea episcopului (rus). La timpul său P. S. S. Gavriil a rostit: „Că tu ești sfânt D-zeul nostru” etc. La auzul rostirii cuvintelor toți încântați își făceau cruce. Vlădica a învățat slujba moldovenească foarte bine, toate rostirile și molitvele le spunea de rost, într'o limbă și pronunțare curată și excelentă. Oehii tuturor erau ațintiți asupra lui și exprimau bucurie și mulțumire. Cântarea corului, și mai ales a solistului tenor Hodoroja, care a cântat: Binecuvân-tează suflete al meu pe Domnul, „Veniți să ne închinăm”, „Sfinte D-zeule”, „Carii pe Cheruvimi” și altele au entusiasmă pe toată lumea. Necăutând la marea desime și căldură nime nu se mișca, nime n'a ieșit din biserică de intrat nu se mai putea.

Cu mare pompă și solemnitate liturghia s'a mântuit la 12 ore 30 m.

Până când s'a desbrăcat preoțimea și arhireul, nime nu s'a mișcat, așteptând ie-

șirea vlădicului. Cum s'a arătat toți s'au îndreptat spre dânsul să-i sărute mâna, să-i iee blagoslovenia și să-i mulțumească pentru fericirea sufletească ce l-ea procurat-o.

Numai la 2 ore au ieșit din biserică. Oamenii încă mult timp stau pe-afară povostind despre întâmplarea radioasă și par'că nu se îndurau să se depărteze de locul în care li-s'au deschis întâiașidată inimile...

Toate minunile ce se fac la noi, (avem ziare, revistă), atenția guvernului către popor o datorim călugărului Inochenție dela Balta (orașel în Podolia) care singur întâi a știut să vorbească Moldovenilor în limba lor, pe înțelesul inimilor lor. Cu miile se adunau din depărtări să-i asculte cuvântul, și când din zavistia preoților și prin intrigile lor a fost surgunit la o mănăstire din depărtatul nord dincolo de lacul Ladoga, mii de oameni. În timp de iarnă Pau urmat în exilul lui. Un fapt ne mai auzit și ne mai pomenit în analele neamului. Moldovenii n'au fost nici când sectanți, în ale religiei indiferenți. Bisericele în Dumineci is deșerte de oameni. A venit un om sincer cu credință, și mii de oamenii l'a urmat.

Guvernul a înțeles ce i-a lipsit popoului celui mai supus din lume. I-a lipsit mila, i-au lipsit păstori cari în limba și pe înțelesul lui să le vorbească inimilor și sufletelor...

Cine e Inochenție? de unde o? din ziaristica rusească nu se poate afla.

Un om care poate să vorbească inimilor oamenilor nu poate să fie un om de rând.

Între miile de preoți nu-i nici unul.

Am intrat în legături cu redactorii ziarului și revistei moldovenești din Chișineu.

Le-am scris să găsească un om înțelept, cu idei nepreconcepute, iubitor de adevăr și să-l trimită să viziteze pe Inochenție unde

va fi el. Să-i afle biografia, ideile și toate pățaniile precum ale lui așa și ale adeptilor lui, așiderea să ne deo și fotografia și a lui și a celor ce vor mai fi pe lângă dânsul.

Inochenție e un fenomen în neamul nostru. Trebuie studiat în toate amănunțimile persoanei sale.

Dacă va fi de lipsă voi rândui o expedițiune întreagă.

D-zeu ne-a trimis un om și pe acela nu l-am cunoscut și suntem gata să-l pierdem. Pe nime nu-l doare și nime nu se îngrijește de el.

Când voi avea datele necesare vi-le voi comunica. („Luceafărul”)

Correspondențe.

De pe valea Hășdății.

— Clericii în serviciul „Astrei”. —

S'a publicat la timpul său în coloanele „Unirii” programul prelegerilor populare ce-l avea să-l îndeplinească inimosul protopop Ioan Bucur, ca director al despărțământului „Indol” al Astrei, în fruntea clericilor grupați în jurul Sfintiei Sale. Azi, când programul a devenit fapt împlinit, a sosit timpul să ne dăm sama de mișcarea asta atât de însufletită.

Vor fi mulți, cari nici idee nu au de „Valea Hășdății”. E un ținut, cu o puternică populațiune românească, dar e stăpânită de o mână de unguri din Turda și alta din Iara. Și marea asta de români, care a dat neamului un tribun ca Balinth și un președinte al partidului național ca Dr. Ioan Rațiu, — bătut cu pietri de săcuii din Turda — de zeci de ani stătea copleșit de amor-

FOIȚA.

Çeasuri de seara.

Căile fericirii.

I. Agârbiceanu.

VI.

»Feliciti cei curați cu inima că aceia vor vedea pe Dumnezeu».

Supt un cer plumburiu, încărcat de nori grei, cine se va simți bine? Și, iarăș, cui nu-i vor străluci ochii de bucurie fiindu-i dat să admire un cer senin, preserat cu flori de argint? N'am rămânea ceasuri întregi privind încântați undele clare ale isvourului de munte, și nu trecem repede, c'un simțemânt de disgust, pe lângă apa glodoasă a unei bălți? Ceea ce e curat place, face bine sufletului nostru, care, instinctiv detestează necurăția. Instinctiv, pentru că sufletul nostru, din firea lui, e un isvor curat și limpede, o grădină care vrea să aibă numai flori binemirosoare; nici scaiul, nici cucuta, nici urzica nu e bine primită în grădina sufletului nostru.

De altfel chiar legile firei sunt într'o nesfârșită luptă pentru a depărta necurăția, putregaiul, miasmele rele. Milioane de bac-

cili, vânturile, apa, combinațiile chimice și organice muncesc din răpuleri ca să curețe natura de ceea ce-i necurăție, stârv, moarte. Natura însăși se vrea curată, fiind râvna spre curăție însăși râvna spre conservarea vieții, a armoniei din lume.

Cum ar fi în clipa asta viața de pe pământ dacă, de pildă, ar fi pământul plin de toate stârvurile regnului vegetal și animalic? Nu ar fi nici cum, pentru că n'ar fi putut de mult exista, ar fi trebuit să piară înveninată de miasmele morții.

Dar, și mai mult, natura în tot ce zidește din nou, aleargă după curăție. Nimic nu e infectat de murdărie din tot ce iasă din mâinile naturii. Alți factori externi trebuie să vină ca să se poată pune o pată pe opera curată a naturii. Nime nu sapă și nu îngrijește crinii câmpului și totuși s'a îmbrăcat oare Solomon într'o pompă mai mare decât una dintre aceste flori? Trebuie să vină de alt undeva viermele care să-l roadă.

Opera naturii e opera lui Dumnezeu, pentru că ori cum vom cerca să explicăm acest complex de legi, va trebui să ajungem la rezultatul că ele nu sunt altceva decât manifestarea voinții lui Dumnezeu. Nimic nu se naște necurat din activitatea naturii, pentru că tot ce este vine dela însuși isvourul curăției.

Necurăția nu există prin sine însăși, ea e o accidentă, după cum o inflamație e

accidența unui organism, durerea accidența simțirii, vâscul accidența stejarului. Nu este, deci, o perfecțiune, o condiție de viața ci chiar începutul morții unei vieți.

De aici se esplică lupta nesfârșită pe care natura o poartă împotriva necurăției.

La aparență nu totdeauna, dar într'adevăr tot ce operează natura e curat. În viața cunoscută nouă numai omul are posibilitatea de-a se face necurat, el, prin libera lui voință. În tot ce operează legile neschimbate ale naturii se dă o luptă nesfârșită împotriva necurăției, care tentează la sugrumarea vieții; dar în ceea ce operează omul cu libera lui voință, curăția e de cele mai multe ori călcată în picioare.

Isvourul curăției din noi însine este inima. este adevărat simțirea. Dacă ne vom strădui să avem inimă curată, simțire curată, toate faptele noastre vor fi curate. Dacă simțirea noastră va fi în ei bușită de noroiul patimilor, din acest isvor negru și glodos nici odată nu vor putea țigui unde curate, strălucitoare.

Curăția este hrana inimii noastre, este albul veșmânt pe care, singurul, și-l dorește sufletul nostru. Curăția este ploaia binefăcătoare care face mereu să rodească sufletele noastre în tot ce e bun, frumos, înalt. E aparatul de respirație a sufletului. Fără curățire sufletul nostru se înăbușe. Se înăbușe cu toate calitățile sale.

tală. Nici o mișcare, nici un interes. Se vorbește de o reculegere a rândurilor, se vorbește de binefacerea Astrei, dar pentru noi, cei dincoace de Cheia Turzii, erau cunoscute numai din veste.

Ne-au uitat oamenii, dar nu ne-au uitat Dumnezeu. A rămas poporul, ce e drept în întunec, dar cuprins de un adevărat dor de lumină. Il putem lua de mărtoș pe Cl. Dr. A. Nicolescu când arată în „Cultura Creștină”, că la misiunile din Petrid au luat parte la 8000 de oameni și exclamă, că uici într'un ținut n'a întimpinat atâta interes și atâta dor în țărâniea noastră.

Cum zic, Dumnezeu nu na-a uitat, trimițându-ne un om, a cărui muncă culturală dezvoltată acestui ținut, mă țin prea mic, pentru a mă încumeta să o apreciez. Cetitorii „Unirei” vor cunoaște faptul, că de când avem fericirea de a avea pe protopopul Ioan Bucur în fruntea noastră, se pare că totul se schimbă.

E cunoscută lupta pentru școala din Băișoara, dar e cunoscută și biruința noastră. Dar nu sunt cunoscute șicanările, de cari ne învrednicese pretorii din Turda și și lara. Cel din urmă în o clipă de amărăciune zise: „Ezelött itt nem volt nemzeti-ségi kérdés, mióta itt van a Főtisztelendő Ur, minden megváltozott...”

Și are dreptate. Prima mișcare a fost înființarea despărțământului „Indol” al Asociațiunii, care abea de trei ani funcționează. Despărțământul acesta are o hotărâre momentuoasă: de-a nu trece an fără de-a se ținea prelegeri în fiecare comună. Aici suntem scutiți de o nefericire generală: de a se lua hotărâri peste hotărâri fără de a se executa. Preoții Nic. Racovițan, Longin Corcheș, Nic. Vescan și Nic. Sima în decursul iernii au cutrierat o mulțime de sate

ținând prelegeri împreună cu schopticon. În Sălăcea au fost opriți de pretorele Erdélyi Elemér din Turda. Motivul: Măria Sa nu știa conținutul prelegerii: „scăderile poporului nostru”. Recursul abea în vară s'a rezolvat.

Astfel cu luna lui August s'a putut continua seria întreruptă. Dela 10 până la 28 August s'a conferențiat în 6 comune. Munca aceasta au luat-o asupra lor clericii de pe acest ținut. Ce-i drept cu experiență puțină, dar cu mai multă însuflețire, arătându-se vrednici de încrederea ce se pune în ei, ca în fiitorii conducători ai acestui ținut.

Cunoscând mentalitatea țaranului, s'a luat în program, ca după fieștecare prelegere, să se țină și ceva distractiv. Bunăoară o poezie, o doină, cetire mai ales din Dulfu, un monolog comic etc. Pretorele din Turda însă vede pericolul „ideii”, dându-ne niște îndrumări strașnice: să se omită punctele distractive, apoi să se lase din program și conferența: „Cunoștințe geografice”. Se vede că-i era frică de Turtucaia, Balci.

Ploua — ca de regulă — dar „trupa” celor patru clerici nu vrea să știe de piedeci.

În 10 Aug. s'a conferențiat în Sălăcea, Protopopul-director fiind împedecat, în numele Sfinției Sale a ținut vorbirea de deschidere pâr. N. Racovițan. Urmează On. Brut Vlăssa vorbind despre meserii. Arată înșămătatea banului în viața unui popor, apoi cum banul prin economia câmpului nu să mai poate câștiga. Petru Feneșan despre stricăciunile alcoolului cari le cauzează trupului și sufletului, precum și pungei românești. Apoi Ion Belu despre cruțare, ca înțelepciunea traiului, ca virtute și ca singura avere a omului sărac. S'au început la 2, ținând până la 5 ore. Școala nu funcționează de vre-o 7 ani, Dumnezeu știe din ce

motive. E vorbă să se deschidă peste vre-o alți 7, însă cu caracter unguresc ca școală comunală. Ascultători cam 200.

Adunarea desp. s'a ținut la Ciurila în ziua de 17 Aug. Atât adunarea, cât și prelegerile au avut loc în școală în fața alor 350 persoane, dintre cari 43 inși s'au înscris ca membri ajutători. Pâr. protopop Ioan Bucur deschide adunarea, printr'o frumoasă și însuflețită vorbire despre înșămătatea Astrei. Urmează rapoartele. Apoi George Mărie vorbește despre „Scăderile poporului nostru” — o vorbire cu adevărat actuală, care nu ar strica să se țină în fiecare sat românesc. Urmează două conferențe a lui P. Feneșan: „Superstițiunea și sărbătorile băbești”, și „Alcoolul”. Iți era mai mare dragul să vezi atâta popor, sorbind cuvintele calde a călugărașilor. Cea mai rea impresie iți făcea jandarmii cari stăteau în mod demonstrativ.

La 19 Aug. s'a conferențiat în Silvașul maghiar, la aerul liber. Deschiderea prin cuvântarea pâr. protopop. Vorbește Feneșan despre „Alcool” Mărie despre „Creșterea vitelor și nutrețul măestrit” iar Brut Vlăssa despre „Meserii”. — Dr. Oct. Felecan notarul comitatenz a Sălajului, ne-a găzduit arătându-se de un om foarte însuflețit pentru mișcărilor culturale începute cu atâta însuflețire. — Ascultători 120—150.

În dimineața zilei 24 Aug. trupa să află în Măgura. După Utrenie Ion Belu vorbește despre „Lene și urmările ei”, G. Mărie despre „Scăderile poporului român” și P. Feneșan despre „Superstiție și sărbătorile băbești.” Iar după s. Liturgie pâr. N. Racovițan într'o călduroasă cuvântare desfășură înșămătatea cărții și a școlii pentru săteni. Ascultători 120—150.

La orele 3 după amiază, tot aceiași vorbesc în Muerău. După deschidere Ion

Și, înainte de toate, necurăția te aripile inteligenței noastre. Mentea noastră are aripi puternice, dar nu poate pluti pe ele decât într'un văzduh curat și limpede.

Apoi necurăția acopere c'un gros strat de tină simțirea noastră, o amortește, și reduce astfel la nimic și voința noastră, care nici închipui nu se poate fără de simțire.

Cercetați viața, gândurile și faptele unui om care ș'a păstrat curăția inimii, în dublul ei înțeles, trupească și sufletească și veți vedea cu cât e mai superioară întreaga lui ființă altuia care s'a tăvălit în necurăție. Veți vedea ce-a făcut unul și ce-a făcut altul pentru ei înșiși și pentru omenime, și veți pricepe cuvintele Domnului:

„Fericți cei curați cu inima”.

Fericți, pentru că trec senini prin viață, pentru că izvorul din care se adapă e vecinic limpede. Fericți pentru că își păstrează intacte facultățile trupesti și sufletești, și le păstrează sănătoase și astfel capabile de muncă tot mai intensivă, tot mai înaltă. Fericți pentru că n'au mirosit miasele putreziiunei ci nu mai parfumul florilor. Fericți pentru că n'au făcut pe nimeni să se ferească din drumul lor, îngroziti de mirosul stricăciunii ce-o poartă cu ei cei necurați. Fericți pentru că n'au sămănat, în drumul lor prin viață, sămânța urziceii, a cucutei, a buretului ci a trandafirilor, a violelelor și a lăcrămioarei. Fericți, pentru că

fiind ei sănătoși n'au infectat pe nime cu molime aducătoare de moarte. Fericți, pentru că se pot bucura de viață, nimic nu-i apasă din atmosfera curată ce stăpânește inimile lor.

Am putea spune că avem două inimi, dacă luăm inima de sediul simțirii, pentru că avem două simțiri, trupească și sufletească. Curați cu inima se înțeleg și cei curați trupesti și cei curați sufletești! Cum de strâns legat e sufletul de trup așa și cele două curății, una fără alta nu poate exista. Dela voința liberă atâră amândouă. Voința, care e o calitate a sufletului, poate duce la ruină, prin necurăție, și trupul nostru.

Intr'adevăr nici odată un animal nu-și va ruina trupul prin escesele necurăției. Legile ce-i stăpânesc trupul nu permit aceasta. Animalul chiar prin faptul acesta arată că n'are voință slobodă. Omul poate să-și păteze curăția trupească.

Dar sunt fericți aceia cari se diznesc să-și păstreze inima curată.

Simțirea trupească ne vom păstra-o curată, dacă ne vom strădui să scoatem ghimpul tuturor patimilor din ea, căci noțiunea „curat” exclude tot ce-i defect, rău sau patimă.

Se pare însă, că în fericirea asta a șasa sunt vizați mai ales aceia cari își păstrează curăția tinerețelor, cei cari încunjură și urăsc desfrânarea, cei cari păzesc porunca a șasa dumnezească.

Pe aceștia îi numește Mântuitorul în rândul cel dintâi fericți. Trupul nostru mai poate deveni necurat prin mâncare și beutură, dar acestea sunt mijloace din afară ale necurăției. Desfrânarea nu vine din afară, vine din noi înșine. De aceea zice s. Pavel: „Tot păcatul se face în afară, cel ce curvește în însuși trupul lui păcătuiește”. Isvorește din trup și însuși trupul îl umple de necurăție. Fiind desfrânarea cea mai adâncă primejdie pentru curăția inimii noastre, se pare că Mântuitorul zice „Fericți dușmanii desfrânării”.

În această privință avem mărturisirea lumii întregi, pe care desfrânarea nici odată nu a putut-o feri. Avem constatarea, rezultatul experiențelor de veacuri, după care desfrânarea a fost totdeauna perirea indivizilor și a popoarelor. Moravurile stricate au făcut să apună în morminte toate popoarele puternice de odinioară, desfrâul cu sora lui ce nu-l părăsește nici odată, cu necredința. Avem constatarea întregii științe moderne, a medicinei mai ales cu toate ramurile sale, după care imoralitatea înșamnă moarte prematură.

Că nu-s fericți prietini desfrânării se vede și din eforturile uriașe pe cari le face, chiar în zilele noastre, omenimea prin bărbății ei mari, să se desfacă de îmbrățișerile murdare ale imoralității, multele scrieri prin cari se ridică până la al treilea cer „inima curată”. (Va urma.)

Belu vorbește despre „Lene și urmările ei“, apoi se cetește din „Isprăvile lui Păcală“ de Dulfu, P. Feneșan despre „Alcool“. După aceea Ion Belu predă monologul Achim Filărul de Bănuț. Iar G. Mărie despre „Scăderile poporului nostru“ și P. Feneșan despre „Sărbătorile băbești. E de notat, că aici nu mai suntem sub iurisdicția pretorelui din Turda. Ascultători cam 250—300.

Prelegerile să sfârșesc cu ziua de 28 Aug. în Agriș. Poporul neîntâmpină cu puternice strigăte de „să trăiască“. Timp frumos. Se țin în liber. După vorbirea pâr. protopop urmează G. Mărie despre scăderile poporului, apoi monologul Achim Filărul. P. Feneșan despre „Alcool“, Brut Vlăsa despre „meserii“ și Ion Belu tractează unele cunoștințe geografice pe înțelesul poporului. Pâr. Longin Corcheș cu însuflețire îndeamnă poporul pentru săparea în inimă a învățăturilor primite și pâr. protopop dăruiește poporului o mulțime de broșuri de ale „Asociațiunii“. Ascultători 250—300.

Cu Agrișul ajungem la sfârșit. O revivire scurtă: popor dornic, însuflețit, așezându-se după învățătură, preoți de tot însuflețiți și — hic curiosum — învățătorii nici nu s'au ivit. Cum să explică acest fenomen nu știu.

Prelegerile aceste au fost proba de foc a clericilor.

Sperăm, că pe anul ce vine, având de colindat un mai mare număr de sate, cu un program mai vast, având și experiență mai multă, vor secera și rezultate mai bogate, primind tot mai multe și mai multe îndemnuri pentru lupta ce-i așteaptă în viitorul apropiat.

BCU Ion Belu

Reviste.

Turburările albane-sârbe. Ziarele anunță, că turburările la granița dintre Albania și Sârbia continuă. Trupele sârbe sunt mereu atacate de albanezi.

*

De trei zile continuă fără întrerupere luptele între albanezi și trupele sârbești lângă Dibra și Djacova. O miie albanezi sub comanda lui Isa Boljetinotz au voit să treacă în Sârbia lângă Dibra; armata sârbă a opus însă o rezistență înverșunată. În decursul luptei au căzut peste 200 albanezi.

Opt regimente de cavalerie și o baterie de tunuri de munte au plecat spre graniță pentru întărirea trupelor sârbești de acolo.

In jurul morții lui Vlaicu.

Publicul din Blaj a trimis ministrului de război al țării românești următoarea adresă:

Excelență!

Din Blaj, din preajma câmpului libertății, de unde pentru primaoră și-a luat sborul de șoim îndrăsnit nemuritorul Vlaicu, cucerind văzduhul și eluțând triumful geiului român, ne luăm voie, ca în aceste momente de supremă durere, când moartea ni-l-a răpit așa de curând și atât de brusc, să exprimăm Excelenței Voastre cea mai sinceră mulțumită pentru frumoasele și înălțătoarele ceremonii funebre, cu care a-ți dispus a se da ultimul onor acestui mare fiu al Ardealului.

În nețermurita noastră jale ne-a fost ca o mângâiere din cele mai duiosase gingașa atențiune, ce a arătat întreagă România marelui nostru decedat, atențiune, care a trecut marginile unui simplu act de pietate, luând proporțiile unei grandioase manifestațiuni naționale.

L-ați înțeles pe Vlaicu cu sufletul nostru, și l-ați arătat și fraților din regat ca pe un simbol, așa cum trăiește viu în toate dorurile și aspirațiunile noastre.

Primiți pentru toate aceste expresia celei mai vii și mai adânc simțite recunoștințe. Blaj la 20 Sept. n. 1913.

Urmează subscrierile.

*

In memoria lui Vlaicu — scrie „Drapelul“ — s'a ținut Duminecă în ambele biserici din Lugoj parastas, iar apoi matineu în saletul „Concordiei“, participând atât la parastase, cât și la matineu toată suflarea românească din Lugoj, stăpânită de cea mai vie emoțiune. În biserica catedrală gr. cat. parastasu a post oficiat de Rev. domn canonic I. Madincea, azistat de protopopii I. Țucu și V. Poruțiu și de părintele Dr. V. Birlea ca diacor. Răspunzoriile le-a cântat corul bisericesc „Lyra“ sub conducerea părintelui Ienea. A fost de față și P. S. Sa Dl. Episcop Dr. V. Frențiu. — În biserica gr. or. parastasu a post oficiat de părintele Iosif Tempea, azistat de preoții Dr. Aurel Mihailescu, de G. Mustață și de diaconul Dr. Avram Amboane, care la sfârșitul parastasului a rostit o frumoasă cuvântare. Răspunzoriile le-a cântat Reuniunea română de cântări sub conducerea măiestrului I. Vidu. La ambele parastase au asistat reprezentanți ai tinerimei, inițiatoarea comemorării. A urmat la orele 11^{1/2}, în cea mai solemnă atmosferă: matineul, la care au vorbit în prezența Episcopului Frențiu, dnii Dr. V. Brănișce, stud. fil. G. Popescu și stud. tehn. I. Frențiu. Corul lui Vidu a cântat două piese religioase, între cari psalmul de Vasiliu „Pentru ce Doamne“, acelaș psalm, pe care l-a ascultat Vlaicu în ziua zborului emoționat gănă la lacrimi, poate în presimțirea apropiatului sfârșit. Matineul s'a terminat cu piesa „Eroi au fost“ de I. Vidu, care în accente energice ne prevestea, că se vor mai ivi eroi, cari să desăvârșească și opera începută de Vlaicu și cea simbolizată de el.

Diverse.

Sâmbătă în 27 crt. fiind sărbătoare — Înălțarea Onoratei și de viață făcătoarei Cruci — numărul proxim va apărea Marți în 30 Septembrie n. la orele îndatinat.

Cătră On. Cetitori. După ce suntem deja cătră sfârșitul anului, și unii dintre On. abonenți nu ni-au trimis până acum încă nici un crucer, nici din restanța anilor trecuți și nici din abonamentul anului curent, — venim a-i rugă cu tot respectul, să binevoiască a-și aduce aminte de noi și să ne trimită o parte din prețul abonamentului. Vedem și noi că anii acestia au fost slabi și criză financiară pretotindenea, dar pentru noi au fost într'adevăr cei mai răi. Însă detorința trebuie să ni-o facem cu toții.

Administrația.

Regele Greciei Constantin în Franța. Regele Constantin a primit azi dimineață pe d. Pichon și a dejunat la Eliseu unde i-s'au dat onoruri militare. Regele a remis d-lui Poincaré marea cruce a ordinului Salvatorului. Asistau la dejun dnii Barthou, Pichon, Etienne și Eydoux. D. Poincaré în toastul său a exprimat plăcerea de a renoi națiunii elenice expresiunea simțimintelor Franței pe care nimic din tot ce atinge pe Grecia nu a lăsat-o nici odată nepăsătoare. Franța a urmărit în totdeauna cu mândrie progresele rezezi pe cari le-au adus Greciei patriotismul și energia. Franța s'a asociat la doliul și la bucuriile regelui. Președintele evocă amintirea regelui George a cărnii amicitie fidelă a fost probată de Franța. Președintele a băut în onoarea regelui Constantin și pentru prosperitatea Greciei.

Regele mulțumind pentru simțimintele nealterabile de amicitie ale Franței, a exprimat mulțumirea sa pentru prețiosul sprijin ce Franța nu a încetat de a da revindicărilor Greciei care a întâmpinat întotdeauna simpatia și sprijinul națiunii franceze. În momentul în care s'au pus grave chestiuni cari aganjau interesele viitoare ale Greciei, Franța a fost în totdeauna gata să susție cauzele libertății și dreptății și a luat inițiativa de a apăra drepturile Greciei. Consecventă de forțele și de drepturile sale Grecia s'a pregătit de luptă, din care a eșit mai mare și mai respectată, și în această pregătire a beneficiat încă de concursul Franței. Regele a menționat despre trimiteria misiunii militare, căreia i'a adus omagiul, și a rugat pe Președinte să creadă că apreciază mult simțimintele de simpatie activă de cari Franța a dat Greciei probe și că pune cel mai mare preț pe menținerea și dezvoltarea legăturilor de tradițională amicitie ce unesc cele două țări. Bea pentru onoarea președintelui și pentru gloria și prosperitatea Franței.

Filip Haas și Fii
Fabrica: Sopron.

(20) 14—20

fabricanți de tapete și de stoffe pentru mobile în Cluj, strada Unio Nr. 3. Mare asortiment în tapete și stoffe de mobile, în perdele de stofă și de dantelă, plapome, linoleie, pânze cerate și tapete veritabile persiane.

Aranjamente complete pentru hotele și scalde.

Membru pe viață la „societatea meseriașilor români din Blaj”, s'a înscris dl maior în penziune Vasile Popa, din Brașov, care poartă un interes deosebit clasei noastre de mijloc.

Bancnote noi de 20 coroane.

Numărul mai nou al monitorului oficial anunță, că banca austro-ungară retrage din circulație bancnotele de 20 coroane date din 2 Ianuarie 1907, deoarece cu ziua de 29 Septembrie a. c. pune în circulație bancnote noi de 20 coroane purtând data de 2 Ianuarie 1913.

Bancnotele vechi de 20 coroane vor avea valoarea aceasta până la 31 Decembrie 1915 și până la finea anului 1921 se vor putea schimba la Banca austro-ungară. Lățimea nouilor bancnote va fi de 150 milimetri iar înălțimea de 90 milimetri, prin urmare foarte acomodată de a se pierde cu ușurință prin buzunare. Bancnotele noi sunt subscrise de guvernorul băncii austro-ungare: Popovics, de Cosilierul superior Gold și de secretarul general Prauger.

Isvoare de gaz noi în Ardeal.

Din Turda se anunță, că în apropierea comunelor Copandul de Murăș și Vaidasig la o depărtare de 3 kilometri s'au descoperit puternice isvoare de gaz. Cercetările ulterioare au stabilit, că întreg ținutul conține bogate isvoare de gaz. S'a mai statorit și aceea, că și teritoriul dela Vizocna și împrejurime conține gaz, așa că azi, mâne ne vom trezi, că întreg Ardealul e alcătuit pe isvoare de gaz metan.

Cine au fost aranșatorii neîntrecutei expoziții dela Orăștie? Toată lumea, care a luat parte la serbările „Asociațiunii” dela Orăștie, au rămas uimită de gustul și priceperea cu care au fost aranșată această expoziție, care a făcut cinste și mândrie numelui românesc, ca nici o altă expoziție de până acum. De aceea am socotit, că e bine, să facem cunoscut obștei românești numele acolora, cari au jertfit timp și osteneală ca succesul expoziției se fie atât de înălțător.

Expoziția meseriașilor a aranșat-o dl Adrian Cristea funcț. la „Ardeleana” și Ioan Ciontea conduc. de tipografie.

Expoziția atelierului de țesătorie au aranșat-o doamna Victoria Dr. Erdélyi n. Bardoși și dșoara Victoria Barițiu.

Expoziția țesăturilor adunate dela țărânce au aranșat-o doamnele: Aurelia Boldea n. Barițiu, Maria Moșa, Victoria Domsa, Ana S. Vlad. Hédviga Dr. Muntean, Lucreția S. Damian și dșoara Valeria Stefanescu.

Prezidente al acestui comitet de aranșare au fost doamnele: Aurelia Boldea n. Barițiu și Victoria Dr. Erdélyi n. Bardoși.

Anunt. Se aduce la cunoștința p. t. nostru public, că în cursul complementar împreună cu școala civilă de fete a „Asociațiunii”, în care se primesc eleve absolvente de patru clase civile (secundare), ori și cu clase mai puține dacă au împlinit vârsta de 15 ani, se va preda în acest an școlar și un curs de dantelărie în legătură cu lucrul manual, prin dșoara Lucreția Iosif, absolventă de școala industrială de stat din Cluj și de cursul de dantelărie din Praga, ca bursieră a „Asociațiunii” din donațiunea marelui binefăcător: Vasile Stroiescu. Didactrul e 5 cor. pe lună. Pentru elevele care doresc să fie adăpostite în internatul

școlii „Asociațiunii” se susțin condițiunile publicate, adică: taxa anuală a internatului 550 cor. și didactrul 50 cor. împreună 600 cor. pe an. Inscrierile se fac la direcțiunea școlii de fete a „Asociațiunii”. Sibiu, 15 Septembrie 1913. Direcțiunea.

O groaznică nenorocire în Câmpulung (România). O mare nenorocire, datorită imprudenței, și care a costat viața unei tinere doamne, s'a petrecut în Câmpulung în seara de 22 crt. În bulev. Cuza-Vodă Nr. 48, locuște d. căpitan C. Vlădescu, cu familia, la care venise pentru tot timpul vacanței dl Ștefan Pop, profesor de limba română în București, frate cu dna căpitan Vlădescu, împreună cu soția dsale dna Adelina Pop.

În seara de 22 pe la orele 10, pe când întreaga familie era încă la masă, tânărul Costel Vlădescu, în vârstă de 18 ani, fiul dlui căpitan Vlădescu, absolvent al liceului militar din Iași, s'a sculat dela masă și luă din perete un revolver, pe care-l credea gol, a început să se joace cu el. Revolverul avea însă în el un glonte. În timp, ce toți cei dela masă discutau liniștiți, revolverul, care era îndreptat spre cei dela masă s'a descărcat pe neașteptate. Glonțul a lovit în frunte pe nefericita dna Adela Pop, rănindu-o mortal. A fost un groaznic moment pentru întreaga familie, care nu putu să-și dea seama de ceea ce se întâmplase. Imprudentul ucigaș dându-și seama în cele din urmă de nenorocirea ce a provocat a suferit o violentă criză nervoasă, după care a leșinat.

S'a dat imediat alarma, însă, înainte de sosirea medicului, nefericita victimă și-a dat sufletul. Imediat au sosit la fața locului dnii procuror C. Pastia, Dimuleșcu, directorul poliției și Dr. Vișoianu, care a constatat moartea victimei, dând tot odată îngrijiri dlui Ștefan Pop, care de asemenea leșinase.

Corpul victimei a fost lăsat familiei, fără a i-se face autopsia. S'au luat energice măsuri, ca tânărul Vlădescu să fie împiedecat de a se sinucide.

E de notat, că dnii căpitan C. Vlădescu și sublt. Titi Vlădescu, tatăl și fratele mai mare a ucigașului, sosiră abia atunci, Joi, cu regimentul 30, de pe câmpul de operații.

Această groaznică nenorocire a produs o dureroasă impresie în localitate.

Notăm, că dl Pop e originar din Blaj, și e fiul fostului profesor blăjan Ștefan Pop.

Reuniunea femeilor române din Blaj, în semn de doliu pentru Aurel Vlaicu a amânat Producțiunea teatrală anunțată pentru ziua de 30 Sept. n. Terminul când se va ținea producțiunea se va publica la timpul său. Comitetul reuniunii.

Manevrele din Boemia ținute sub inspecțiunea moștenitorului de tron Francisc Ferdinand s'au terminat în 17 crt. În ordinul de zi adresat corpurilor de armată combatante, moștenitorul laudă ținuta escelentă a trupelor în decursul atacului și a apărării, exprimându-și înalta sa recunoștință, care va fi a se aduce la cunoștința tuturor, explicându-se acest ordin îndată și în limba maternă a ostașilor. La manevre au luat parte principii: Leopold Salvator, Friderich și Carol Francisc Iosif; princessa Sofia Hohenberg și copiii ei, precum și mai mulți aristocrați.

Murăș-Uioara în pericol. Revărsarea și potopul de apă din vară a adus multă sărăcie și năcaz pe capul oamenilor

Aceasta nenorocire însă mai greu au simțit-o locuitorii din Murăș-Uioara, cari pe lângă aceea, că li-s'a luat isvorul de câștig dela băile de sare acum sunt amenințați să-și piardă și viața fiind numai chestie de timp urmarea unei catastrofe groaznice prin scufundarea orașului în afunzimea de 200 m. a băii Rudolf, care e plină de apa revărsată a Murășului. Considerând, că deasupra acestei băi e strada cea mai frecventată, care dă spre strada Mikó, groaza de o catastrofă s'a instăpănit în inimile locuitorilor, care să potențeze din zi în zi.

Câteva case din aceasta stradă sunt subț apă așa, că catastrofa se poate aștepta în tot momentul, din care cauză autoritățile au avizat pe cetățeni făcându-i atenți de pericolul ce-i poate ajunge.

A ars în Blaj. Focul, ce s'a iscat în seara de miercuri la Vulcanul în Blaj, nu ar avea nici o pretenție la aceste pagini ale nemuririi, dacă nu ar fi și așa un clasic document de administrație ungurească. Cetitorii noștri își aduc aminte, că înainte cu cinci ani reuniunea pompierilor din Blaj a fost disolvată și protopretorele Beöty și-a frecat mulțumit mâinile, că în sfârșit ne-a arătat el, ce poate, când vrea. La comitat stăpâna pe vremea aceea un oarecare baron Kemény, nemeș ardelean neaoș, care reprezenta cu vrednicie pe ministrul său contele Andrássy, cel care ne îmbie acum cu toate bunătățile. În sfârșit pentru un „Deșteaptă-te române”, membrii reuniunii pompierilor au fost dați pe mâna justiției, care a sistat orice procedură împotriva lor, în schimb însă administrația s'a răzbunat cu atât mai tare. Ministrul de interne a disolvat reuniunea, dând tot avutul fîsolgăbirăului, ca să stingă el focul de aici înainte. Cum a contemplat aceasta administrație nu o putem ști. Tot ce putem remarca aici e, că aseară la Vulcanul s'au scos tulumbele cu pompa și — n'au funcționat. Oamenii au fost necesități a se urca cu botele și vedrițele în mână pe coperiș, ca să stângă, cum se obicinuește azi probabil numai pe stepele Aziei, unde nu s'a auzit încă de mijloacele moderne ale apărării împotriva focului. A trebuit se auzim cu aceasta ocazie grave vorbe la adresa unei astfel de administrație ungurești tocmai din gura unor înalți funcționari maghiari, cari la timpul său s'au bucurat și ei de isprăvile celor dela putere împotriva noastră. Ministrul de interne, — care ne poartă atât de mult gri'a, nu cumva un ficior să poarte în pălărie ori o fată la brâu tricolorul, — de cinci ani nu vede, că noi aici suntem la sați pradă focului, fără să avem puțință de a ne apăra. Vorba e: Ardă tot Blajul, căci doar nici nu merită altceva.

Posta Redacțiunii.

N. în B. Noi suntem primitori și de laude și de înjurături. Dela abonați însă, cari ne restează cu 15—20 ani, cum ești și DTa mai bucuros primim abonamentul restant, decât înjurăturile.

Sirolin
„Roche”
Recomandat de medici în toate
îmbolnăvirile Organelor de respirație
In morburii de plămâni,
Cataruri bronchiale,
Tusă convulsivă,
Scrofuloasă copiilor.
Se află în toate Apotecele
cu 4 Coroane sticla.

Partea Literară.

Lytton Bulwer.

Ultimele zile ale oraşului Pompei.

— Roman. —

In româneşte de: AUREL B. GAJIA.

(Continuare). (11)

Glaucus neaşteptându-se la o lovitură așa repede și-a pierdut echilibrul și căzu la pământ, iar Arbaces își puse piciorul pe umărul dușmanului. Lui Apaecides nu i-a fost frică de spaima soțului său. Era în curat și cu caracterul lui Arbaces. S'a apropiat și mai tare de el. Egipteanul sta la pândă și cu o apucătură istetă scoase arma din mâna preotului. Urmează apoi o lovitură puternică și tinărul zăcea la pământ. Arbaces, acum își rădică infuriat pumnalul, dar în momentul acela s'a cutremurat pământul sub picioarele lui. Apăru un spirit și mai puternic decât egipteanul. S'a pornit cutremurul de pământ ce rădea numai de nemernicia omenească. S'a trezit din somnul său de veacuri, și ca un titan a scuturat piscurile munților, și unde numai ajungeau brațele lui puternice, totul se cutremura, ca crengile arborilor mișcate de un vânt puternic. Se speriaseră munții și peșterile. Și omul, ce se considera de semizeu, căzu la pământ. Pe sub padiment se auzi o zguduitură puternică, perdelele se mișcară în toate părțile, altarul s'a cutremurat, asemenea și scaunul cu trei picioare, iar stâlpii de marmură tremurau și ei ca niște vergele. S'a mișcat și capul zeiței și căzu la pământ în momentul când egipteanul se plecă spre prada sa. O parte din marmură căzu pe grumazul lui Arbaces. Și fără nici un gest sau vorbă căzu la pământ; n'a mai dat nici un semn de viață. Părea, că la strivit însaș zeița, a cărei ajutor îl cerea și a carei putere până acum o folosise, spre scopuri netrebnice.

— Pământul s'a îngrijit de fiii săi — strigă Glaucus. — Să mulțămim zeilor!

Ridică pe Apaecides apoi pe Arbaces, pe urmă întoarse capul egipteanului. Era ca moartea. Pe gură l'a pornit sângele revărsat pe hainele lui scumpe. Iarăș căzu la pământ și sângele roșu se scurse pe padiment de-alungul. Pământul de nou s'a cutremurat sub picioarele lor. Erau siliți să se razime unul de celalalt. Cutremurul încetă așa de iute, precum sosise. Ei n'au întârziat mult, ci se grăbiră să scape din locul cel înfricoșat.

Abia ajunseră în grădină, când din toate părțile alergară sclavi, stigând cât îi luă gura. Vesmintele lor de sărbătoare erau pline de murdărie. Nici nu băgară în seamă pe străini, ci își văzură de daraverile lor. După un somn de șasesprezece ani, pământul înșelător iar îi amenință cu peire: Cutremur!

Glaucus și soții săi încunjurară casa fără nici o piedecă ajunseră la poarta, unde Nydia îi aștepta cu inima întristată.

VII.

Adunarea creștinilor.

In ziua următoare pe la amiază viața în for era de tot animată. Unii își vedeau

de daraverile lor, alții trecând prin for mergeau la lucru, o parte din ei însă le-nevea. Pe atunci locuitorii orașelor din Italia, cea mai mare parte a zilei o petreceau pe afară, întocmai cum face azi locuitorii orașelor mai mari de pe la noi. Mai mult se întrețineau în for, în zidurile publice, prin birturi, scâlzi și prin biserici. Și nici nu ne mirăm, că localitățile acestea erau ajustate cu pompă.

Forul din Pompei încă era împopulat. De o parte a stâlpilor stăteau aceia, cari în schimbau banii. Pe mesele lor hârtiile de valoare zăceau cu vravul. Jur de jur erau năierii și comercianții. De ceia parte ocupau loc legislatorii, îmbrăcați în toge lungi și făceau loc până la magistrat. În mijlocul forului întâlnea-i diferite statuete, dintre cari cea mai atrăgătoare era alui Cicero.

În jurul tribunalului și-au așezat șetrile negustorii mai mici. Un franzelar își vînde colăceii pregătiți acasă, iar mai departe stătea un magistrat, care propunea învățăturile lui în limba latină. Cam în centru se ridică biserica lui Jupiter. În vecinătatea acesteia se întindea o stradă încovăiată, în care întâlnea o fântână săritoare și statua de aramă a lui Caligula.

La intrarea în templul lui Jupiter stătea un bărbat cu mâinile încrucișate. Părea cam de cincizeci de ani. Purta o îmbrăcăminte neagră, simplă. Privea cu dispreț convoiul religios, pe care-l conducea un preot al Bellonei. Convoiul trecea încetinel și țintea spre templul zeiței. Trecătorii observară disprețul în fața lui și dintre ei zise unul vecinului său:

— Cine poate fi omul acesta cinic?

— Olinthus, cunoscutul nazarinean — fu răspunsul.

Omul ce întrebă se a cutremurat.

— Curiosă sectă religioasă — zise cu glas domol. Convin noaptea târziu, trăiesc în comunism de avere. Ce ar fi cu noi comercianții, dacă principiile lor, întâmplător, ar ajunge la triumf?

— Bine zici! Nu poartă nici juvaere, și blastămă întotdeauna pe străini.

Vorbi și al treilea:

— Uite numai cum își bate joc nazarineanul de convoiul nostru! De sigur blastămă templele zeilor noștri. Știi, Celsimus, că omul ăsta a trecut în zilele trecute pe lângă lucrătorea mea și văzându-mă că lucru la statua Minervei îmi zise: Cum aș sfărma eu statuia aceasta, dar nu o pot, căci e mai tare decât mine fiind din bronz! Cum? ai zdrobi statuia zeiței? Nu, nici decum statuia, ci învățăturile voastre greșite. Și s'a depărtat. Putem să suferim așa ceva? Ne putem deci mira de cutremurul de erinoapte? Atari oameni sunt foarte periculoși, desprețuesc artel; ar fi vai de noi, dacă atari oameni ar ajunge să ne stăpânească.

Pe când vorbeau astfel sosi și nazarineanul Olinthus. Învălindu-se bine în haină trecu încet prin mulțime. Ajunse la o poartă a forului, când întâlni pe Apaecides, a cărui veșminte preotești erau acoperite de palin.

— Pace voauă! — zise Olinthus tinărului, a cărui față palidă speriasse pe creștin.

— Pace? — răspuse preotul.

— Aceasta e dorința fiecărui creștin pământean — adăuse Olinthus. — Făr' de virtute omul n'are liniște. Pacea se înalțe ca un curcubeu și se înalțe până la cer.

(Va urma.)

Despre viața curată.

Indreptar pentru tinerii culți.

de

ANTONIU SZUSZAI.

Trad. de

EMIL TATAR.

(Continuare).

Să nu uităm nici când, că omul constă din trup și din suflet și neglijarea trupului se răzună foarte amar. Sufletul se cultivează prin studiu și abnegațiune, trupul devine tare și sănătos prin muncă corporală. Deja celebrul Lavoisier a arătat în a. 1789, că omul, care muncește consumă de trei ori mai mult oxigen, ca omul, care șede mult, ori are vreo ocupație intelectuală. Și fiindcă oxigenul e elementul, care viază trupul, e lucru limpede, că munca trupeză e un mijloc excelent al sănătății. Munca corporală e cu atât mai necesară generației culte de azi, fiindcă nutrindu-se prea abundent, are lipsă de oxigen, care să ardă materiile superflue din trup. Lucrul corporal, mișcarea are acelaș rol față de organele interne, ca și spălătul pentru curățenia externă și unul și celalalt, curăță și întărește.

Dacă vorești să trăiești rațional, urmează regula următoare: trupul trebuie oboșit în fiecare zi, prin lucru, sport, joc, ori plimbare. Dacă altcum nu ai putea, fă cel puțin în chilia ta gimnastică. Oboșirea zilnică a trupului, e atât de necesară pentru om, ca și înnotatul pentru pește sau sborul pentru paseri. E adevărat, că și ocupațiunea intelectuală încă oboșește trupul, cu deosebire creerii, centrul sistemului nervos; însă oboșirea aceasta nu se poate socoti de factorul sănătății. Dacă trupul se ostenește zilnic numai prin muncă intelectuală, atunci în mod necesar va urma peste un anumit timp, degenerarea, slăbirea trupului. Munca intelectuală prea încordată, dacă se împreună cu neglijarea trupului, îl duce pe om în casa de nebuni. Câți tineri și câte fete nu s'au ruinat și anume din motivul, că și-au neglijat trupul. Indemnați de ambiție, ca matura sau cenzura să succeadă cât mai strălucit, au studiat încetinu, zi și noaptea, uitându-și de multeori chiar și de mâncare; urmarea a fost, că ajungând la diplomă, s'au ruinat trupeză; după un an doi de chin, i-a înghițit mormântul.

Un astfel de traiu, împreunat cu multă ședere, totdeauna e primejdios pentru viața morală.

Repet, trupul în toată ziua trebuie oboșit, însă să te ferești de exagerare. Oboșeala sănătoasă îți procură apetit bun, somn liniștit și adânc, care e și scutul moralității. Din punct de vedere igienic, osteneala aceasta zilnică, este mai folositoare, decât toate pilulele și toți picurii din farmacie. Dacă vei trăi așa, vei avea trup sănătos, harnic de lucru și nici nu vei ști, ce e nervozitatea. Neglijarea trupului e împreunată totdeauna cu o anumită boală de nervi; iar organismul bolnăvicios e aplicat mai mult sau mai puțin spre senzualism. Mens sana in corpore sano. De multeori aud tinerii zicerea aceasta, dar de puțini se leagă. Un suflet sănătos, capabil de muncă, locuiește numai într'un trup sănătos; mai adăug, că

trupul sănătos dă sufletului un ajutor foarte însemnat în lupta contra păcatelor trupesti.

Și oare ce rezistență poți aștepta dela o fată, de ex. care în urma educațiunii proaste a ajuns acolo, că o plimbare de o jumătate de oră, tragerea mânușilor și purtarea umbreliei, o obosește peste măsură? O astfel de ființă debilă totdeauna are năcaz cu nervii și o ispită cât de mică, pentru ea e primejdia cea mai mare. Asta nu-i vieță, e numai vegetare și chin. Și câte nefericite de aceste nu produce viețea modernă „cultă?”

Mișcare, aceasta să fie deviza tinerimii. În timpul mai nou, cu bucurie putem constata, că s'au înmulțit orele de gimnastică. Cred, că e vrednic de amintit, că aici la noi, înainte de ce ministrul de culte ar fi cunoscut importanța exercițiilor corporale, la gimnaziile conduse de iezuiți deja de mult era câmp pentru jocuri libere și sale de gimnastică. Se înțelege, că numai puțină bunăvoință ar fi trebuit și ar fi putut învăța dela iezuiți și celelalte școli.

Mișcarea e de lipsă pentru sănătate și pentru viețea morală; pentru aceea folosește cele 10 minute din ore; a învăța în vremea aceasta, e păcat contra sănătății. Folosește orele de gimnastică, dar și aici trebuie să fi cuminte și cumpătat. Emulările gimnastice regnicolare nu le aflu de bune, fiindcă aducerea tinerilor în orașele mari e periculoasă totdeauna. La astfel de ocazii se întâmplă foarte ușor, că tinerii se întorc acasă decorați cu medalie de aur, dar cu sufletul înținat cu păcat de moarte. Înzădar va zice cineva, că acolo sunt profesorii, tinerii stau sub controla profesorilor; și deja până acum s'au răspândit despre aceste emulații, vești nu prea măgulitoare. Și emulările Grecilor încă erau pătate cu lucruri murdare.

Dar la astfel de emulări trec peste marginea cumpătului și cuminenței. Un institut vrea să întrecă pe celalalt, și tinerii încep producțiile gimnastice cu atâta ambiție, ca și când aceasta le-ar fi meseria, după care au să trăiască. Tinerii nu-i iertat să dorească a deveni atleți. Foarte corect scrie francezul Payot, că în privința aceasta nu trebuie să imităm pe Englezi, să nu confundăm puterea mușchilor cu sănătatea. Un om cu musculatură de putere mijlocie, de fapt poate fi foarte sănătos, pe când cel cu musculatura foarte tare, — să fie bolnav; și de fapt atleții cât de târziu, dar aproape toți au batere de inimă. Exagerarea e stricăcioasă în toate. Apoi, luptele culturale se poartă azi nu cu puterea mușchilor, ba nici soarta războaielor nu o decide puterea atletică. Și la ostașul modern e mai prețuită dexteritatea și conducerea intelectuală lăsteată, decât puterea trupului.

După modesta mea părere, gimnastica la aparate nu plătește mult. Exercițiile dela sul produc congestiune de sânge în partea inferioară a trupului. E periculoasă și urcarea la prăjină. Toate avantajele gimnastice dela aparate se unesc în jocurile gimnastice, cu deosebire la cele cu cotca, fără ca să fie împreunate cu pericolele dela aparate.

Nu pot pricepe de loc, ce rost poate avea gimnastica fetelor la aparate; iar examenul public de gimnastică a acestora e cu adevărat în contra bunului simț. Excursiunea în liber, jocul de a cotca, patinatul e cu mult mai însemnat, decât exercițiile la aparate.

O alergare de o jumătate de oră face mai mult decât orice exercițiu la aparat. Plumânile, inima, toate organele interne desvoaltă o activitate potențată; mâna și piciorul devin mai elastice și robuste, dispoziția sufletului se înviorază, sentimentul colegialității se întărește. Când și oamenii mari vor căuta recreare în jocul cu cotca, atunci am putea zice, că trăiesc cuminte.

Unul dintre sporturile cele mai sănătoase e și patinatul; se poate recomanda tuturor. Bicicleta e numai pentru tineri, dar și aici trebuie să se ferească de eroism. Luntirea, vâslarea de asemenea e gimnastică sănătoasă, dar să nu aibă de scop a face diu nimeni atleți, căci exagerarea nu e bună.

Călăritul e periculos din punct de vedere moral atât pentru tineri, cât și pentru fete; deci pretinde multă precauțiune.

Dacă tu, iubite cititorule, nu ai lucrat în decursul zilei, ceva lucru corporal, nici nu ți-ai recreat trupul și sufletul cu joc, atunci de cătră sară de bună samă fă o plimbare mai lungă, încât se poate numai la deal în sus, ca să se aerizeze întreg organismul, sângele să se mai rărească. Sângele bun, te ferește de multe ispite.

Să grijești numai, ca asudat nici când să nu șezi, căci nesmintit te răcești.

În timpul mai nou, în vacanțele de vară putem vedea studenți călători, — sportul cel mai nou. Recunosc prea bucuros, că în astfel de tineri, cari pornesc în lume, cu câteva coroane, este mult spirit de întreprindere. Conced și aceea, că în decursul călătoriei, văd, aud, experiează multe. Dar sunt convinși și despre aceea, că astfel de experiețe nu-i sunt totdeauna folositoare. Un astfel de student intră în legătură mai strânsă cu crișma, apoi crișma n'a fost nici când școala moravurilor curate. Își poate pierde în astfel de voiajuri nu numai nevinovăția, comora cea mai prețioasă, ci și sănătatea cea scumpă. Un medic de nervi scrie, că în Germania tot la a doua dintre chelnerițe sufer de boale venerice. Așa cred, că la sirenele hotelurilor, — fetele de casă, — stările sunt și mai deplorabile.

La revidearea manuscrisului am aflat dintr'un ziar, că ministrul de culte a oprit aceste voiajuri studentești. Și foarte corect a făcut.

Curățenia fizică, — nu e numai simbolul curățeniei morale, ci și un factor însemnat al ei. De aceea îți recomand să te scaldi din când în când. Dar să nu-ți procuri primejdie pentru castitatea morală, din mijlocul curățeniei.

Scalda cu nume rău, încunjură-o ca pe satana. Apoi, nu lua scaldă prea caldă, căci aceasta îți iritează sistemul nervos și te duce în ispită. Scalda să fie o scurtă spălare, cu atât mai vărtos, că trupul, prin scaldă prea multă în apă caldă, se moleșește. Tuturor le sună, în scaldă înfrânați-vă curiozitatea, cugetați-vă la atotștiutorul Dumnezeu și-i cereți ajutorul. Nu te încrede, omul e slab.

E foarte bună scaldă în liber și în apă rece, te întărește și răcorește, dar să nu stai prea mult în apă și să faci mișcare încontinuu.

Regulele aceste, cred, că vor fi spre folosul tuturor, atât cel trupesc, cât și sufletesc.

(Va urma)

Posta Administrațiunii.

Am primit și chităm abonamentul dela: *Mihalț* pe 1913 sem. 2-lea. — *Tiszafejéregyháza* pe 1913 sem. 2-lea. — *Benedekfalva* pe 1/7 1911—1/8 1912. Deci, în restanță mai este abon. pe timpul 1/8 1912 până în prezent. Vă rugăm a-l trimite și acesta. — *Velcheriu* pe 1913. — *Aiudul de sus* pe 1913 sem. 1-iu. — *V. P. Oláhlápos* pe Iuliu—Septemvrie 1913. —

Proprietar, editor: **Vasile Moldovan.**

Redactor responsabil: **Augustin Gruțița.**

Concurs.

Pentru completarea postului de *învățător* devenit vacant prin abdicere — la școala comunală din *Vesztény* cu limba de propunere română și cu trei puteri didactice prin aceasta se escrie concurs.

Dotățiuni:

1. Din fondul școlar al fostului reg. român I de graniță 648 cor.
2. Din cassa alodială a comunei 148 cor.
3. Ajutor de stat.
4. Locuință în edificiul școlii
5. 1/2 din grădina de lângă școală.

Preferință vor avea cei cu cvificație mai bună și capabili a conduce și instrua corul elevilor.

Reflectanții să-și înainteze rugărilor ajustate cu documente originale s'au legalizate prin notar public, cel mult în 15 zile socotit dela data de mai jos, la adresa subscrisului prezident.

Vesztény la 2 Octomvrie n. 1913.

Scaunul școlar comunal:

Ion Papiu m. p.

(52) 1—3

prezident.

PICURII DE STOMAC ai lui BRÁDY

mai înainte „Picurii de Mariacell”

s'au dovedit de 30 ani încoace de un medicament neapărat trebuincos în fiecare casă. Picurii aceștia au un efect neasămănat de bun la perturbațiunile mistuirei de orice speție la ameteți, arsuri de stomac, constipație, dureri de cap și de stomac, greață, insomnie, colica, anemie (lipsa de sânge), gălbineala șcl.

Se pot căpăta în fiecare apotecă. O sticlă costă 1.60 cor., mică — 90 fil., 6 sticle 5.40 cor., 3 sticle mari 4.80 cor., ce se trimit franco, dacă prețul lor se anticipă la

Apoteca lui C. BRÁDY la „König von Ungarn” în Viena, I. Fleischmarkt 2 Depot 5.

Să se aibă grijă la marca cu tipul Maicei dela Mariacell, împachetarea în carton roză și iscălitura de pe tipul clișeului de aci.

(6) 16—25

Librăria diecezană din Arad

anunță, că intrând în legături cu un sculptor renumit, i-a succedat să câștige în execuție frumoasă și succasă

BUSTURILE

următorilor bărbați mari ai neamului nostru:

Andrieu Mureșan, Vasile Alexandri, Mihail Eminescu, Vasile de Stroiescu, Traian, Avram Iancu, Horea, Cloșca, Crișan, Mihaie Viteazul și Aurel Vlaicu.

Busturile sunt de mărimea 40×24 cm.

Bucata, din cement englez, costă 5 cor., — din gips 4 cor., — iar bronzat 6 cor. Seria completă (11 buc.) comandată pe odată, execuție cement englez, costă 44 cor., — din gips 33 cor., — iar bronzat 55 coroane.

Ceice comandă seria completă sunt rugați, ca pentru cruțarea speșelor de transport, cu ocazia comanda să indice pe lângă posta ultimă și gara mai apropiată.

Comandele sunt a se adresa:

Librăriei diecezane. Arad, Deák Ferenc 35.

Onorate domnule!

Cunoscând multele lipsuri ale publicului românesc din provincie, am deschis în Budapesta un

Birou de informații

și agentură românească.

Dau orice informații în orice cauză ce se ține de Budapesta. Esoperez rezolvarea grabnică a diferitelor rugări făcute către oricare ministru, Curie ori alt oficiu. În cauze de licențe, de căsătorie și alte drepturi esoperez rezolvare în cel mai scurt timp posibil.

Prin mine se pot comanda pe credit în rate de 5—6 ani cu prețuri eștine oricare sistem de motoare de benzină, ori de oloiu brut ori de gaz. Tot felul de mașini de trăierat, tot felul de mori cu petri fine și motoare trainice, tot felul de automobile, pompe și ferestreie și alte rezizite economice. Toate aceste vor fi garantate pe mai multă vreme și vor fi cumpărate dela cele mai vestite fabrici, — deci din mână primă, — și nu dela agenturi jidovești. Zilnic primesc plângeri dela țărani români, cari cumpărând mașini dela agenți, au fost înșelați, căci neștiind țărani români ungurește, au iscălit contracte a căror conținut nu l-au cunoscut. Planul meu este ca să-i scutesc pe ai noștri de șarlataniile jidovilor și să-i scap de procese. — Il sfătuiesc

deci pe fieștecare român doritor să-și cumpere ceva să-mi serie ca să merg eu la dânsul ori să vină dânsul la mine să ne înțelegem, — iară de agenți jidovi să se teamă ca de foc și să-i scoată afară din casele sale.

Esoperez dela băncile mari din Budapesta împrumuturi pe amortizare de 20—50 ani cu procente mici și mijloceșe vânzări și cumpărări de moșii și păduri mari.

Cumpăr grâu, cucuruz, ovăs, boi, oi și porci. Tot felul de poame și legume, — cu un cuvânt tot ce are Românul de vânzare.

Caut agenți români pentru părțile locuite de români.

Pentru serviciul meu îmi plățiți o taxă după invoială. Cu stimă:

L. Olariu

Budapest.

II. Margit Körut 11 1/2 2.

In Buda lângă podul Marghithid.

Să pot procura altoaie pentru pomi roditoare de calitate ireproșabilă pomi roditori și pentru promenăzi

VITA DE VIE
cu rădăcina și altoaie.
Preț curent trimite gratuit.

FISCHER és Tsai
Școală de grădinărit și stabiliment de viticultură.
Proprietari: AMBROSI M. junior și succesorii lui Fischer L.

Institut de asigurare ardelean

„Transsylvania“

SIBIU
Strada Ciszădiei 1—5. Edificiile proprii.
recomandă

Asigurări împotriva focului
pentru edificii, recolte, mărfuri, mașini, mobile etc. în condiții avantajoase și cu premii ieștine.

Asigurări pe viață
(pentru preoți și învățatori confesionali romani gr.-cat. avantajii deosebite) pe cazul morții cu termin fix, cu plătire simplă sau dublă a capitalului, asigurări de penziune și de participare la câștig, asig. de zestre și asig. peporale pe spese de înmormântare. Mai departe contra accidentelor, infracției (furt prin spargere) asig. p. pagube la apaducte.

Sumele plătite pentru pagube de foc până la finea anului 1912 K. 5,456,645.67
Capitale asigurate pe viață achitate 5,458,689.43
Starea asigurativilor cu sfârșitul anului 1912 } foc „ 183,667,241.—
} viață „ 11,740,710.—

Fonduri de întemeiere și de rezervă . . . cor. 2.603,400.—

Prospecte și informații se dau gratuit în birourile Direcțiunii și la toți agenții.

Persoane versate în achiziții cu cercuri bune de cunoștință se primesc în condiții favorabile în serviciul institutului.

(19. 78—?)

La expozițiunea milenară din Budapesta dela 1896 premiat cu medalia cea mare.

Turnătoria de clopot și fabrica de scaune de fier pentru clopote a lui

Antoniu Novotny

în Zimșoara-Fabric 43. 15—52

se recomandă spre pregătirea clopotelor nouă, pe cum la turnarea de nou a clopotelor stricate, mai departe spre facerea de clopote întregi armonioasă, pe lângă garanție pe mai mulți ani, provăzute cu ajusturi de fier bătut, construite spre a le întoarce cu ușurință în ori ce parte, îndată ce clopotele sunt bătute de o lature prin aceea ce sunt mântuite de crepare. — Cu deosebire recomand

clopotele găurite

de mine inventate și mai de multe ori premiate, cari sunt provăzute în partea superioară — ca violina — cu găuri după figura S și pentru aceea au ton mai intensiv, mai limpede, mai plăcut și cu vibrarea mai voluminoasă, decât cele de sistem vechiu, așa că un clopot patent de 327 kg. este egal în tonul unui clopot de 461 gk. făcut după sistemul vechiu. Mai departe se recomandă spre facerea scaunelor de fier bătut, de sine stătătoare, — spre preadjustarea clopotelor vechi cu ajustarea de fier bătut — ca și spre turnarea de toace de metal.

Prețcuraturlu ilustrate se trimit la cerere gratuit și franco.